



Henrik Wigh-Poulsens prædiken påskedag

Taler

Henrik Wigh-Poulsen
Biskop i Aarhus Stift

Dato

9. april 2023

Sted

Aarhus Domkirke

Påskemorgen gør alting nyt, men den begynder med gråd. Så der begynder vi også i dag. Gråd kan være så mange slags. Det kan være klumpen i halsen og den lille glædeståre over at bære sit barn til dåben, som I har gjort det i dag, Men det kan sandelig også være den fortvivlede gråd, der fylder langfredag. Gråden over sin egen elendighed, gråden over at have mistet et menneske. Gråden over, at det man troede på, falder sammen. Gråden over, at den rå magt igen sætter sig igennem, bestemmer verdens gang og skriver historien.

Nogle af os har måske Bachs Mattæuspension hængende i ørerne her i fastetiden. Det er Jesu lidelseshistorie omsat til storslået musik. Gråd på noder kan man næsten sige. Gråden over, at ham der kom til en voldelig jord med nådens og tilgivelsens nye dagsorden, nu klynges op på et kors, dør døden på den mest vanærende måde, og af sine nærmeste og af sin mor varsomt lægges i graven. Nu kan intet ondt mere komme til ham, tænker de.

Grædende går de, må vi tro, og som vi hører i dagens tekst, ud til graven tidligt om morgenen efter sabbatten. En morgen som morgener er flest, hvor verden og byen ligner sig selv igen efter fredagens korsfæstelser og brutale dødsteater

Byens gader når man går hjemad, lige før natten bliver til morgen. Jeg ved ikke hvor mange af de tilstedeværende i menigheden, der stadigvæk kan genkalde sig stemningen. En flok måger der slås om en pizzabakke, en fulderik der står og letter sig i en port, et par der er kommet op at skændes på vejen hjem. Verden kan i deprimerende grad ligne sig selv. Aftenens fest er blevet til en sur smag i munden. Lad mig komme hjem i seng.

Men dér går de altså kvinderne gennem den rå og ubarmhjertigt fortrolige nye, gamle dag med langfredagens gråd skiftevis stikkende i halsen eller flydende ned af kinderne. Hvad der er fået dem op, hvad der bevæger dem ud til graven, hvad

der holder dem på benene, er alene pligten, pligten til at gøre, hvad der nu engang skal gøres. Den døde skal salves, liget skal gøres i stand, alt det der ikke lod sig gøre i langfredagens kaos.

Men lad os lige opholde os ved gråden, de græder. Gråd gør sig jo i mediebilledet. Ikke mindst på skærmen. Der er ikke noget bedre end gråd. Når den interviewede krakelerer, dvæler kameraet lidt længere ved tårerne, der begynder at pible. Nogle programmer bygger ligefrem op til grådens øjeblik som et clou. Når længe adskilte familiemedlemmer forenes: Når naboerne har fikset ens faldefærdige hjem, og banken eftergiver gæld.

Hvorfor har vi det sådan med gråden? Jeg tror, det har at gøre med, at den grædende slipper de selvbeherskelsens bånd, eller groft sagt, den selvscenesættelse, de fleste af os holder fast på i det daglige. Den grædende slipper sig selv og står frem i sin sårbarhed, og vi føler sympati. Nogle politikere kunne man godt mistænke for at spekulere lidt i den effekt. Men det rører ikke ved, at gråden viser det værgeløse menneske. Ikke magtens menneske, ikke den erobrende, den styrende, den dømmende, den dominerende der skriver verdenshistorien.

Derfor ligger der vel også en dyb understrøm af gråd i vores bibel: Klagesange og salmer, ødelagte byer, slavegjorte folk, lidende skikkelser, alt sammen kulminerende med langfredag, hvor det er Guds egen, der bærer al den her urgamle dybt menneskelige smerte. For herved, i dette mørke kom Gud. Helt herved i disse afgrunde favnede han i sin søn.

Og selvom det nu er påskemorgen, og alle klokker kimer mod sky, og vi har gudstjeneste og barnedåb, og vi ønsker hinanden glædelig påske, og vi synger stat op min sjæl i morgengry, så begynder påskedagen altså her i den gamle verden, med den rå morgen, der ligner sig selv, og hvor gråden hersker.

Påskemorgens glæde er ikke et postulat, hvor vi som i børnesangen synger, at nu skal alle glæde sig. Nej, den tager sit udgangspunkt i den angst, fortvivlelse, smerte, sorg, enhver af os er og kan blive fortrolig med. Hvor man en rå morgenstund kan stå der, og som kvinderne spørger sig selv og hinanden, hvem der kan vælte den kæmpesten fra graven og fra ens eget hjerte. Aleppos smadrede hjem, Bakhmuts bombekratre, enhver tilværelses ruiner. Påske eller ej. Verden ligner stadigvæk sig selv.

Men så påskemorgens vilde påstand: Stenen var væltet fra og inde i graven sad den unge mand i hvide klæder og sagde: Han er opstået. Han er ikke her, og han går i forvejen for jer til Galilæa, hvor I skal se ham. For hvad skal man lige stille op med den besked? Ja, kvinderne, hvis gråd før flød støt og stiltfærdigt, som den kan gøre det på en kirkegård, var, står der, rystede og ude af sig selv. De var bange, i chok vel, og flygtede fra graven.

Det er altså en umulig overgang, der er her i påskemorgens evangelium. Fra det vi kender til noget radikalt nyt. Fra gråd og grav og tunge sten til det ufattelige, at dér, hvor vi tager for givet, at døden hersker, varsles der liv, fremtid, gensyn.

I Bachs Mattæuspassion hvor gråden flyder i den storslåede musik, er der også tale om en forløsende gråd, som gråd jo kan være. En lægende trøst, som den trøst der også kan følge en sorg. Som at blive strøget over håret i billedlig forstand, når man husker og mindes og finder fred i mindet.

Men her i påskeevangeliet er det nærmere som et brutalt perspektivskifte, en helt ny virkelighed, en opstand hvor verden pludselig ser ud på en helt anden måde, end den gjorde før. Som at vågne. Som lyden af en blank lille cykelklokke et sted derude i morgenmørket, som Søren Ulrik Thomsen skriver. Som en gul påskelilje i et vintergoldt hegn, som vi om lidt skal synge med Grundtvig. Opstandelse er et brud ind i den verden, vi tog for givet. Solen der pludselig falder ind ad vinduet. En dør der flås op.

Da Paulus en 40-50 år efter at kvinderne flygtede fra graven, **selv** mødte den opstandne, rejste han sig op og drog uden tøven ud i en fjendtlig omverden for at fortælle om det, der gjorde en verden til forskel. Han vendte sig aldrig om.

Jo, jo. Byen ligner stadigvæk sig selv i det tidlige gry: en flok måger der slås om en pizzabakke, en fulderik der letter sig i en port, et par der skændes på vejen hjem, en sur smag i munden. Gråden, smerterne, den gamle angst og fortvivlelsens kosteskab er blivende realiteter i vores liv. Men kan man sige det på den måde, at påskemorgen fik den gamle alt for velkendte verden et nyt bagtæppe, en radikal horisontudvidelse, hvor alt det der holder os fanget i os selv, i sidste ende vores grav og vores død, slet, slet ikke er hverken det endelige eller det sidste, der er at sige om os?

Der er så uendeligt meget mere: En Guds virkelighed, som han har villet den fra begyndelsen af, men som vi ødelagde med vores selvhævdelse, enerådighed og trang til magt over andre. En Guds virkelighed som igen åbnede sig med Jesus, og som nu, i troen på ham, ikke lukker sig igen, og hvor nåden, tilgivelsen, fællesskabet med ham hersker.

Gråden de græd da de gik til graven, kirkegårdens gråd, er på ingen måde ophørt, men inde bag ved, fortæller påskemorgen os, er trøsten, at noget nyt og stort har åbnet sig omkring os, hvor dødens virkelighed er sat ud af kraft. Tør vi holde fast ved det, vibrerer der også en trøst dybt inde i vores fortvivlelse. Man kan måske ligefrem sige, at gråden vi græder nu er en ”påskegråd”, der i sidste ende altid bærer en trøst ved sit hjerte.

Jeg har en til vished grænsende fornemmelse af, at Frederik og Alexander, som vi har døbt i dag – selvom jeg har lært dem at kende som et par glade drenge - også kan levere, hvad gråd angår. Den er ligesom en af deres faste udtryksmåder, går jeg ud fra, og den kan bruges i rigtigt mange og forskellige situationer. Men lige så sikkert er det, at I forældre, og hvem der nu måtte være der, træder trøstende til. At vi i dag har døbt de to til at tilhøre den korsfæstede og opstandne, betyder, at deres menneskeliv, der har både sorg og trøst, gråd og glæde som konstanter, nu også kan forstås i et endnu større perspektiv, Guds perspektiv. Og her får trøsten og håbet og glæden, opstandelsens trøst og håb og glæde, altid det sidste ord.

Derfor ønsker vi, også selvom verden ligner sig selv, hinanden en glædelig påske. For ”glædelig er hver en dag, som leves til Guds velbehag, om end vi måtte græde!”

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud,
Fader, Søn og Helligånd,
du, som var, er og bliver én sand treenig Gud,
højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen.

Himmelske far, du som kaldte den gode verden frem og hver dag kalder os til at leve i den i kærlighed til dig og vores næste! Tak for din søns opstandelse. Tak for det levende håb du skænkede os i den. Tak for at det håb altid må bo i vores gråd og sætte en uendelig og lysfyldt horisont omkring vores små og skramlede liv.

Velsign og bevar vor Dronning, Margrethe den 2., Kronprins Frederik, Kronprinsesse Mary og hele det kongelige hus. Vær med regering, folketing og alle med magt og myndighed. Lær dem og os at forvalte det ansvar, som vi er blevet givet.

Vær hos alle dem, der lige nu lider under krigen i Ukraine, de sørgende, de flygtende, de forladte. Vær hos dem med din trøst og dit håb. Ja, vær med alle som forfølges og flygter og udstødes og holdes ude og borte eller bag lås og slå og lægges for had. Skænk dem styrke, mod og håb i deres ensomme kamp.

Vi beder for **alle**, der sørger og savner og sidder i mørkets og dødens skygge. Skænk dem trøst og håb, og vis os dit milde ansigt, når mørket lukker sig om os.

Lad os tage dine ord med os til dagen, der venter.

Lad os med apostlen tilønske hinanden:

Vor Herre Jesu Kristi nåde, og Guds kærlighed
og Helligåndens fællesskab være med os alle!

Amen

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Prædiken

Relateret

Elof Westergaards prædiken påskedag
9. april 2023

Henrik Wigh-Poulsens prædiken påskedag
9. april 2023

Mads Davidsens prædiken påskedag
9. april 2023

Marianne Christiansens prædiken påskedag
9. april 2023

Marianne Gaardens prædiken påskedag
9. april 2023

Paneeraq Siegstad Munks prædiken påskedag
9. april 2023

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/henrik-wigh-poulsens-praediken-paskedag>